

برای اجرای اولین آیین تعزیه خوانی در محله فردوسی، یک سال است که جمع زیادی از اهالی در گیر تدارک صحنه اند

تماشاچیان بازیگر

مدافعان حرم حضرت زینب (س) باید به خود افتخار کنند

علی اکبر حشمتی که نقش حضرت زینب (س) را در این نمایش به عهده دارد، درباره صاحب نقشش می گوید: «حضرت زینب (س) یکی از افراد مؤثر در واقعه کربلاست. صحنه وداع او با برادر و گفتگویش در کودال قتلگاه با بدن برادرش، امام حسین (ع)، از صحنه های جان سوز این نمایش است. در طول یک سال تمرین و نمایش سعی کرده ام به نحو شایسته ای نقشم را اجرا کنم. حضرت زینب (س) به عنوان یک زن نمونه در اسلام و الگوی مقاومت و صبر باید همیشه در کانون توجه زنان جامعه ما باشد. مادران و دختران جامعه ما باید در مصائب و سختی ها حضرت زینب (س) را الگو قرار دهند. علاوه بر این حضرت زینب (س) پیام آور کربلاست. اگر او نبود، پیام نهضت عاشورا و شهادت امام حسین (ع) به فراموشی سپرده می شد؛ به همین دلیل ایشان نقش بسیار بزرگی در ادامه دادن راه ولایت و امامت داشته اند و کسانی که امروز به عنوان مدافع حرم، دفاع از بارگاه ایشان را بر عهده دارند، باید به خود افتخار کنند.»

محرم، زنده کننده اسلام است

شریف، یکی دیگر از مقتل خوانان نمایش، با اشاره به پیام امام خمینی (ره) در مورد محرم و صفر می گوید: «بعضی ها می گویند چرا این همه خرج می کنید و برای امام حسین (ع) مراسم می گیرید؟ در پاسخ به این سؤال باید گفت اگر ما واقعه غدیر را بزرگ و باشکوه برگزار می کردیم، دشمنان شیعه، امروز این واقعه عظیم را انکار نمی کردند. اگر مراسم محرم و عاشورا را هم بزرگ بشماریم، فردا همین افرادی که منکر واقعه غدیر هستند، عاشورا را نیز انکار خواهند کرد و حتی منکر شهادت امام حسین (ع) خواهند شد، پس ما باید واقعه عاشورا را بزرگ و باشکوه برگزار کنیم. همه ما تنها به عشق امام حسین (ع) این کار را انجام داده ایم و تنها آرزوی همه ما زیارت سیدالشهدا (ع) است.»

وقتی به عنوان بازیگر نقش

امام حسین (ع) انتخاب شدم....

مجید صداقت پور، بازیگر نقش امام حسین (ع) است. او با اشاره به تأثیر معنوی این نقش در زندگی اش توضیح می دهد: «از حدود یک سال قبل که به عنوان بازیگر نقش امام حسین (ع) انتخاب شدم، بیشتر از همیشه مراقب کارها و اعمالم هستم، حتی در مراسم عروسی خواهرم، ریشم را اصلاح نکردم تا برای اجرای نقشم آماده باشم. بارها شده است که در حین اجرای نمایش وقتی به یاد مظلومیت های امام حسین (ع) افتاده ام، بغض کرده و به زور جلوی گریه ام را گرفته ام.

کربلا روش شبیه خوانی و تعزیه خوانی است، اما ما برای اجرای نمایش، روش مقتل خوانی را برگزیدیم، چرا که در شبیه خوانی تعداد بازیگران محدود است و در این روش نمایش بدون صحنه دکور و جزئیات مکانی اجرا می شود، اما در روش مقتل خوانی، تمام جزئیات مانند شط فرات، درختان نخل و... را همان طوری که در مقتل ذکر شده است، می توان نمایش داد. همچنین در نمایش به شیوه مقتل خوانی، تعداد بیشتری از بازیگران در صحنه نمایش حضور دارند و جنگ به صورت واقعی تری مجسم خواهد شد و این گونه در ذهن بیننده نیز ماندگارتر خواهد بود. در این نمایش دوساعت تمام وقایع محرم تا روز شهادت امام و یارانش و شب شام غریبان و خیمه سوزان در شش مرحله مختلف به اجرا در خواهد آمد. باتوجه به تجربه ای که خودم در کودکی داشتم، از همه خانواده های خواهم کودکان شان را نیز با خود بیاورند، چون تأثیر این نمایش در زندگی آن ها ماندگار خواهد شد.»

یک سال تمرین برای یک روز اجرا

علی اصغر ارفع، یکی دیگر از گردانندگان تعزیه خوانی، با تأکید بر محلی و بومی بودن تمامی بازیگران حاضر در این نمایش می گوید: «بعد از آماده شدن متن نمایش، کار انتخاب بازیگران و دکورهای صحنه را شروع کردیم. همه بازیگران را از بین افراد محلی انتخاب کردیم و برای این منظور، بیشتر از کسانی بهره گرفتیم که حداقل یک بار سابقه اجرای نمایش تعزیه را داشتند. داشتن فصاحت زبانی و آمادگی جسمانی در اجرای تمرینات نمایش نیز از معیارهای انتخاب بازیگران بود. ما حتی برای آنکه صحنه جنگ ها و حرکات بازیگران حالت طبیعی تری داشته باشد، یکی از مربیان کاراته و کشتی را دعوت کردیم تا تمرینات مبارزه تن به تن را به بازیگران آموزش دهد. در این نمایش ۵۰ بازیگر حضور دارند. همین تعداد نیز در بخش تدارکات، ساخت دکور و لوازم و وسایل جنگی فعال هستند. تمام هزینه های مالی طرح را نیز خود اهالی تقبل کرده اند.»

برادران فر، راستگو - همه چیز از عاشورای بار سال شروع شد: آن زمان که همه جا خبر از مراسم تعزیه خوانی و خیمه سوزان بود و محله فردوسی از این مهم بی نصیب. همان جا پیشنهاد اجرای مراسم تعزیه خوانی در محله فردوسی را «صادق ارفع» مطرح کرد و این پیشنهاد بلافاصله با استقبال اهالی محله روبرو شد. همان زمان اهالی محله فردوسی هم قسم شدند که حماسه ماندگار عاشورا را برای اولین بار در محله شان بازآفرینی کنند. همه حاضر شده بودند به عشق امام حسین (ع) هرکاری انجام بدهند. خانم های هنرمند محله، خیاطی و دوخت لباس ها و تهیه مانکن ها را به عهده گرفتند. ساخت نیزه، خیمه و نخل نیز بر عهده آقایان گذاشته شد. بازیگران و مقتل خوانان انتخاب شدند و از همان زمان به تمرین پرداختند. جوانان و کودکان نیز با شور و حال فراوان در تهیه دکور و صحنه این نمایش مشارکت کردند. حالا یک سال از شروع این تلاش بزرگ گذشته و همه چیز به اوج خود رسیده است. در حالی که خانم ها و آقایان در دو خانه جمع شده اند و در مرحله به پایان رساندن کار هستند، ما نیز به جمعشان می پیوندیم تا از شور و حالشان برای اجرای اولین مراسم تعزیه خوانی در محله فردوسی برایتان روایت کنیم.

«بازسازی حماسه عاشورا» برای اولین بار در محله فردوسی

صادق ارفع، پیشنهادکننده این طرح، می گوید: «عاشورای سال گذشته، زمانی که یکی از مداحان، واقعه شهادت امام حسین (ع) و یارانش را بیان می کرد، جرقه بازسازی و نمایش حماسه عاشورا در ذهنم زده شد. در دوران کودکی یکبار که برای دیدن مراسم تعزیه خوانی رفته بودم، تأثیر معنوی و بصری این نمایش به حدی بود که تا امروز در ذهنم باقی است؛ به همین دلیل همیشه به دنبال فرصتی می گشتم تا بتوانم واقعه عاشورا را برای هم محلی هایم اجرا کنم و درواقع از این طریق ارادت و عشق خودم را به امام حسین (ع) و کار بزرگی را که انجام داده اند، نشان دهم. همان زمان، موضوع را با چند نفر از دوستان و خانواده مطرح کردم. آن هانیز از این طرح استقبال و آمادگی خود را برای انجام هر کاری اعلام کردند.»

استفاده از منابع و مقاتل معتبر

صادق ارفع برای اجرای تعزیه در مرحله اول به دنبال جمع آوری منابع معتبر مقتل خوانی می رود. او می گوید: «اولین مرحله برای اجرای نمایش مقتل خوانی، تهیه منابع و اطلاعات دست اول و معتبر از واقعه کربلا بود؛ به همین منظور با مشورت یکی از کارشناسان مذهبی و تاریخی، چند منبع معتبر چون لهوف سیدبن طاووس را تهیه و از مطالب آن نسخه برداری کردیم. بعد از آن، اشعار شبیه خوانی و تعزیه خوانی را بررسی کردیم و چون قرار بود این نمایش برای عموم مردم اجرا شود، مطالب آسان تر را که به درک عموم نزدیک تر بود، برگزیدیم و تأیید کارشناسان مذهبی و تاریخی را نیز گرفتیم.»

اجرای واقعه عاشورا با مشارکت ۵۰ بازیگر

صادق ارفع با اشاره به اجرای نمایش حماسه کربلا در قالب مقتل خوانی توضیح می دهد: «شیوه معمول برای اجرای حماسه

